

Dokument ze zasedání

A8-0043/2017

17.2.2017

ZPRÁVA

o uplatňování směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a k jejich poskytování (2016/2012(INI))

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

Zpravodajka: Agnieszka Kozłowska-Rajewicz

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU.....	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	13
STANOVISKO VÝBORU PRO DOPRAVU A CESTOVNÍ RUCH.....	16
STANOVISKO VÝBORU PRO PRÁVNÍ ZÁLEŽITOSTI	22
VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	26
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	27

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o uplatňování směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a k jejich poskytování (2016/2012(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na čl. 19 odst. 1 a článek 260 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na Protokol (č. 1) o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii, který je připojen ke Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality, který je připojen ke Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na směrnici Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování¹,
- s ohledem na zprávu Komise o uplatňování směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a k jejich poskytování (COM(2015)0190),
- s ohledem na pokyny Komise ze dne 22. prosince 2011 k uplatňování směrnice Rady 2004/113/ES v pojišťovnictví s ohledem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-236/09 (*Test-Achats*)²,
- s ohledem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 1. března 2011 ve věci C-236/09 (*Test-Achats*)³,
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva), a na její článek 3, v němž je „gender“ definován jako „sociálně ustanovené role, chování, jednání a vlastnosti, které příslušná společnost pokládá za odpovídající pro ženy a muže“,
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Evropský program pro ekonomiku sdílení“ (COM(2016)356),
- s ohledem na posouzení evropského provádění směrnice 2004/113/ES o rovnosti žen a mužů v přístupu ke zboží a službám, které v lednu 2017 provedla výzkumná služba Evropského parlamentu⁴,
- s ohledem na zprávu Evropské sítě orgánů pro rovné zacházení (Equinet) z listopadu 2014 nazvanou „Orgány pro rovné zacházení a směrnice o rovném zacházení s muži

¹ Úř. věst. L 373, 21.12.2004, s. 37.

² Úř. věst. C 11, 13.1.2012, s. 1.

³ Úř. věst. C 130, 30.4.2011, s. 4.

⁴ PE 593.787

a ženami v přístupu ke zboží a službám“,

- s ohledem na zprávu Evropské sítě právních expertů v oblasti rovnosti žen a mužů z roku 2014 nazvanou „Právo v oblasti rovnosti žen a mužů ve 33 evropských zemích: jak se předpisy EU provádí do vnitrostátního práva?“,
 - s ohledem na zprávu Evropské sítě právních expertů v oblasti rovnosti žen a mužů z července 2009 s názvem „Diskriminace na základě pohlaví v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování a provádění směrnice 2004/113/ES do vnitrostátního práva“,
 - s ohledem na rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-13/94 o tom, že právo nebýt diskriminován na základě pohlaví se může týkat i diskriminace na základě změny pohlaví¹, a na průzkum menšiny LGBTI, který provedla Agentura EU pro základní práva v roce 2014, a na její zprávu nazvanou „Odborně řečeno: překážky pro dosažení rovnosti pro LGBT osoby“, což se vše týká zboží a služeb;
 - s ohledem na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426) předložený Komisí a na stanovisko Parlamentu k tomuto návrhu,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 19. ledna 2016 o vnějších faktorech, které jsou překážkou podnikání žen v Evropě²,
 - s ohledem na článek 52 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví a stanoviska Výboru pro dopravu a cestovní ruch a Výboru pro právní záležitosti (A8-0043/2017),
- A. vzhledem k tomu, že boj proti přímé i nepřímé diskriminaci na základě pohlaví v oblasti zboží a služeb je nedílnou součástí zásady rovnosti žen a mužů, která představuje jednu ze základních zásad Evropské unie, a že jak Smlouvy, tak Listina základních práv zakazují jakoukoliv diskriminaci na základě pohlaví a požadují, aby byla zajištěna rovnost žen a mužů ve všech oblastech a ve všech členských státech EU;
- B. vzhledem k tomu, že směrnice 2004/113/ES (dále jen „tato směrnice“) rozšiřuje zásadu rovného zacházení s muži a ženami nad rámec zaměstnávání a trhu práce i na oblast přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování;
- C. vzhledem k tomu, že tato směrnice zakazuje jak přímou, tak nepřímou diskriminaci na základě pohlaví v přístupu k veřejně dostupnému zboží a službám a jejich poskytování bez ohledu na to, zda se jedná o veřejný či soukromý sektor;
- D. vzhledem k tomu, že tato směrnice je použitelná na veškeré zboží a služby poskytované za úplatu, ve smyslu článku 57 SFEU a v souladu s příslušnou judikaturou Soudního dvora Evropské unie; vzhledem k tomu, že tuto úplatu nemusí nezbytně hradit ten,

¹ Společné prohlášení Rady a Komise, dodatek k výsledku jednání o návrhu směrnice Rady, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování.

² Přijaté texty. P8_TA(2016)0007.

komu je služba poskytována, a může být poskytována ve formě nepřímé platby, která nemusí nutně zahrnovat příjemce služby;

- E. vzhledem k tomu, že sdělovací prostředky a reklama, služby spjaté se vzděláváním a služby poskytované v soukromém sektoru jsou vyloučeny z působnosti této směrnice; vzhledem k tomu, že členské státy mají legislativní pravomoc k zajištění rovného zacházení s muži a ženami v ostatních oblastech, a vzhledem k tomu, že v některých případech jdou vnitrostátní právní předpisy nad rámec toho, co požaduje směrnice tím, že pokrývají diskriminaci mezi muži a ženami v oblasti sdělovacích prostředků a reklamy a ve vzdělávání;
- F. vzhledem k tomu, že tato směrnice byla provedena do vnitrostátního práva všech 28 členských států; vzhledem k tomu, že podle zprávy Komise probíhaly v roce 2015 stále intenzivní diskuse o uspokojivém provedení této směrnice se šesti členskými státy;
- G. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr EU ve svém rozhodnutí ve věci *Test-Achats* dospěl k závěru, že čl. 5 odst. 2 této směrnice je v rozporu s plněním cíle rovného zacházení s muži a ženami; vzhledem k tomu, že toto ustanovení bylo považováno za neplatné s účinností od 21. prosince 2012 a že v důsledku toho je stejná výše pojistného a pojistného plnění pro obě pohlaví ve všech členských státech povinná;
- H. vzhledem k tomu, že mezi hlavní problematické oblasti při provádění této směrnice patří příliš restriktivní chápání pojmu zboží a služeb, široce pojaté a někdy nejasné odůvodnění nerovného zacházení na základě čl. 4 odst. 5 a nedostatečná ochrana žen během mateřství a těhotenství;
- I. vzhledem k tomu, že se nerovnosti mezi muži a ženami prohloubily a tuto skutečnost nelze oddělit od úsporných politik, zchudnutí, nízkých mezd, nejistého zaměstnání a deregulace práce;
- J. vzhledem k tomu, že se rozrůstá diskriminace, která ovlivňuje přístup žen ke zboží a službám, na základní úrovni, a to diskriminace jejich možnosti tyto služby získat a vybrat si je kvůli rozdílům v přístupu ke kvalitnímu zaměstnání a přístupu k důstojným mzdám a důchodům;
- K. vzhledem k tomu, že při zákazu diskriminace je současně důležité ctít ostatní základní práva a svobody, včetně ochrany soukromého života a úkonů prováděných v této souvislosti, jakož i svobodu náboženského vyznání;
- L. vzhledem k tomu, že směrnice o rovném zacházení navržená v roce 2008 by rozšířila ochranu před diskriminací na základě náboženského vyznání nebo víry, věku, zdravotního postižení a sexuální orientace i mimo trh práce, aby zahrnovala také sociální ochranu, včetně sociálního zabezpečení a zdravotní péče, sociálních výhod, vzdělávání a přístupu a dodávek zboží a služeb; vzhledem k tomu, že Rada k tomuto návrhu směrnice dosud nezaujala postoj;
- M. vzhledem k tomu, že nedávné sdělení Komise nazvané „Evropský program pro ekonomiku sdílení“ sice představuje dobrý začátek pro účinnou podporu a regulaci tohoto odvětví, ale je třeba začlenit hledisko rovnosti žen a mužů a promítnout ustanovení této směrnice do další analýzy a dalších doporučení v této oblasti;

- N. vzhledem k tomu, že úplné využití potenciálu této směrnice závisí na účinném a konzistentním začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do relevantních odvětví, na která se vztahuje;
- O. vzhledem k tomu, že činnost evropské sítě orgánů pro rovné zacházení má zásadní význam pro lepší provádění legislativy týkající se rovného zacházení i pro koordinaci spolupráce a sdílení osvědčených postupů mezi vnitrostátními orgány pro rovné zacházení v celé EU;

Obecné úvahy

1. je znepokojen skutečností, že uplatňování této směrnice není stejné a v jednotlivých členských státech se liší a že navzdory pokroku v této oblasti se v provádění této směrnice stále vyskytují problémy a nedostatky, které je třeba v některých členských státech a určitých odvětvích bezodkladně řešit; vyzývá Komisi, aby se při svých jednáních s členskými státy přednostně zabývala všemi zbývajícími nedostatky v provádění této směrnice; zdůrazňuje klíčovou úlohu členských států při provádění právních předpisů a politik EU a doporučuje, že za účelem úplného uplatnění směrnice by bylo dobré zajistit větší podporu regionálních a místních orgánů, spolupráci s občanskou společností a pokyny členských států určené průmyslovým odvětvím;
2. podotýká, že Komise předložila zprávu o uplatňování směrnice 2004/113/ES s velkým zpožděním poté, co svou první zprávu vydala v roce 2009;
3. bere na vědomí, že zpráva Komise sice uvádí, že nebyly zjištěny žádné zvláštní problémy při provádění některých ustanovení této směrnice, ale toto konstatování vychází z velmi malého počtu nahlášených případů diskriminace a celkově existují jen velmi omezené informace a sběr údajů se v této oblasti v jednotlivých členských státech velmi liší;
4. zdůrazňuje, že jedním z problémů vyskytujících se v některých členských státech je nedostatečné povědomí tvůrců politik, poskytovatelů služeb i samotných občanů o právech a možnostech ochrany občanů, jež jsou zakotveny v této směrnici; poukazuje na to, že nedostatečná informovanost a povědomí veřejnosti o této směrnici a jejích ustanoveních může mít za následek nižší počet stížností na diskriminaci na základě pohlaví; vyzývá členské státy, Komisi a příslušné zúčastněné strany, aby případně ve spolupráci s organizacemi na ochranu spotřebitelů zvýšily povědomí o ustanoveních této směrnice s cílem zvýšit vnímání důležitosti rovného zacházení v oblasti zboží a služeb;
5. konstatuje, že pouze některé členské státy informovaly o existenci zvláštních ustanovení týkajících se pozitivních opatření; vyzývá členské státy, aby lépe začlenily a více propagovaly ustanovení o pozitivních krocích, které jsou založeny na legitimním cíli a snaží se zabránit nerovnostem na základě pohlaví, jak jsou popsány v této směrnici, či je kompenzovat;

Odvětví pojišťovnictví, bankovníctví a finančníctví

6. vítá skutečnost, že členské státy promítají rozhodnutí ve věci *Test-Achats* do vnitrostátních právních předpisů a že vnitrostátní právní předpisy byly pozměněny

právně závazným způsobem; poukazuje na to, že stále přetrvávají problémy ohledně souladu vnitrostátních právních předpisů s tímto rozhodnutím, například v oblasti systémů zdravotního pojištění a v souvislosti s úplným odstraněním diskriminace z důvodu těhotenství a mateřství;

7. podtrhuje vyrovnávací účinek, jaké toto rozhodnutí má na důchody, neboť zakázalo pojistněmatematické faktory týkající se pohlaví v pojistných smlouvách a stanovilo povinnost zavést stejnou výši pojistného a pojistného plnění pro obě pohlaví v soukromých pojistných systémech, včetně důchodů; konstatuje, že přestože se toto rozhodnutí vztahuje pouze na soukromé systémy, pravidlo stejného přístupu k oběma pohlavím v otázce důchodů představuje osvědčený postup, pokud jde o snižování rozdílů ve výši důchodů žen a mužů; vítá rozhodnutí některých členských států jít nad rámec tohoto rozhodnutí a rozšířit pravidlo stejného přístupu k oběma pohlavím také na další pojistné a důchodové systémy, včetně zaměstnaneckého penzijního pojištění, aby byla zajištěna rovnost žen a mužů v těchto oblastech; vyzývá ostatní členské státy, aby pokud je to možné, následovaly tento příklad;
8. domnívá se, že zajištění řádného a úplného provádění tohoto rozhodnutí je naprosto zásadní; vyzývá Komisi, aby prostřednictvím pravidelných zpráv sledovala dodržování těchto pravidel v členských státech, a zajistila tak řešení případných nedostatků;
9. zdůrazňuje, že směrnice výslovně zakazuje využívání těhotenství a mateřství pro odlišný výpočet pojistného a pojistného plnění pro účely pojištění a souvisejících finančních služeb; vyzývá členské státy, aby vyvinuly větší úsilí o ochranu práv a životní pohody těhotných žen v této oblasti a aby tuto ochranu lépe objasnily s cílem chránit ženy před neomezenými náklady souvisejícími s těhotenstvím, neboť těhotné ženy by neměly hradit vyšší náklady pouze z důvodu těhotenství, a s cílem zvýšit povědomí poskytovatelů služeb o zvláštní ochraně poskytované těhotným ženám; zejména zdůrazňuje, že je nutné zajistit, aby přechodná období u různých druhů pojištění, zejména u zdravotního pojištění, nebyla v rozporu s právy těhotných žen na rovné zacházení po celou dobu těhotenství;
10. připomíná, že právo nebýt diskriminován na základě pohlaví se může týkat i diskriminace na základě změny pohlaví¹, a vyzývá Komisi, aby zajistila ochranu žen i mužů před diskriminací tohoto druhu; podtrhuje, že směrnice nabízí v tomto směru ochranu a že veškerá další specifická ustanovení lze zahrnout do vnitrostátních právních předpisů členských států; v této souvislosti poukazuje na to, že 13 členských států zatím nepřijalo přímá právní ustanovení chránící transgender osoby, které jsou v otázkách přístupu ke zboží a službám stále diskriminovány, a připomíná, že zahrnutí takových ustanovení do příslušných právních předpisů by mohlo zvýšit povědomí o zásadě zákazu diskriminace; vyzývá Komisi, aby sledovala diskriminaci uvedeného druhu ve svých příštích zprávách o uplatňování této směrnice;
11. vyslovuje politování nad přetrvávajícími diskriminačními praktikami vůči ženám a nad diskriminačními praktikami souvisejícími s těhotenstvím, plánováním mateřství a mateřstvím, pokud jde o přístup ke službám poskytovaným v pojišťovnictví a bankovníctví;

¹ Společné prohlášení Rady a Komise, dodatek k výsledku jednání o návrhu směrnice Rady, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování.

12. konstatuje, že větší obtíže, s nimiž se podnikatelky potýkají v přístupu k financování, by mohly částečně souviset s problémy při získávání dostatečné úvěrové historie a manažerských zkušeností; vyzývá členské státy, aby spolupracovaly s finančním sektorem na zajištění rovnosti mezi muži a ženami v přístupu ke kapitálu pro samostatně výdělečné osoby a malé a střední podniky; vyzývá je, aby prozkoumaly možnosti, jak začlenit hledisko rovnosti žen a mužů do svých systémů výkaznictví o udělování půjček, do úpravy svých rizikových profilů podle specifických potřeb, do koncepce investičních mandátů a personálních struktur, jakož i do svých finančních produktů; vyzývá Komisi, aby spolupracovala s členskými státy za účelem přijetí účinných opatření s praktickými příklady s cílem zajistit, aby každý mohl tuto směrnici plně a řádně využít jako účinný prostředek ochrany svých práv na rovné zacházení v přístupu k veškerému zboží a službám;
13. vyzývá k holistickému přístupu k podnikání žen, jehož cílem je povzbudit a podpořit ženy při budování podnikatelské kariéry, usnadnit jim přístup k financování a podnikatelským příležitostem, ale rovněž vytvořit prostředí, které by jim umožnilo uplatnit svůj potenciál a stát se úspěšnými podnikatelkami, a to mimo jiné zajištěním možnosti sladit pracovní a osobní život, přístupu k zařízením péče o děti a personalizované odborné přípravy;

Odvětví dopravy a veřejné prostory

14. konstatuje, že ačkoliv je zákaz obtěžování, a to i sexuálního a genderového, zakotven ve vnitrostátních právních předpisech, ženy a transgender a intersexuální osoby se i nadále v dopravních prostředcích systematicky a často potýkají s různými formami zneužívání a je stále třeba zlepšovat preventivní opatření proti obtěžování, a to i zvyšováním povědomí mezi poskytovateli služeb;
15. žádá Komisi a členské státy, aby v této oblasti podporovaly výměnu osvědčených postupů; žádá, aby se zaměřily na ta preventivní opatření, která jsou v souladu se zásadou rovnosti žen a mužů, jak je doporučeno například v Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva), a která neomezují svobodu žen a soustředí se především na potenciální pachatele, namísto toho, aby měnila chování žen coby potenciálních obětí; konstatuje, že Istanbulská úmluva uvádí, že „uplatnění rovnoprávnosti mezi muži a ženami *de jure* i *de facto* představuje klíčový element prevence násilí vůči ženám“, a proto vyzývá členské státy a Komisi, aby následovaly tento komplexní přístup ve své politice zaměřené na odstranění násilí na ženách, včetně zavedení opatření proti obtěžování navrhovaných v této směrnici; vyzývá členské státy, které tak dosud neučinily, aby Istanbulskou úmluvu ratifikovaly, a žádá Komisi a Radu, aby pokročily v procesu přistoupení EU k této úmluvě;
16. vyjadřuje politování nad tím, že rodiče a osoby pečující o malé děti stále čelí bariérám ztěžujícím fyzický přístup a jiným překážkám, jako je nedostatečný přístup k přebalovacím zařízením v prostorách poskytovatelů služeb; zdůrazňuje, že je třeba chránit právo matek i otců na požívání rovných příležitostí ve společnosti svých dětí v prostorách poskytovatelů služeb; zdůrazňuje, že rovné zacházení s ženami a muži coby rodiči a opatrovateli malých dětí v přístupu ke službám a jejich využívání má rozhodující význam pro rovnost žen a mužů obecně, protože podporuje rovnou a společnou odpovědnost žen a mužů za péči o dítě; proto vyzývá členské státy, aby

zvyšovaly povědomí poskytovatelů služeb, že je třeba, aby byla v jejich provozovnách k dispozici rovnocenná a bezpečná zařízení pro oba rodiče;

17. mimoto podotýká, že pečovatelé, zejména ženy, mají specifické požadavky na přístupnost, a proto vybízí Komisi, aby zvážila všechny překážky a omezení, s nimiž se potýkají ženy jako hlavní uživatelé veřejných dopravních služeb a pečovatelé obecně, v souladu se závěry páté konference o problematice žen v dopravě konané v Paříži v roce 2014; zdůrazňuje, že navzdory bádání v této oblasti nebyla problematice rovnosti žen a mužů při vytváření politik v odvětví dopravy věnována velká pozornost; konstatuje, že začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do časných fází plánování a výroby dopravních prostředků a dalších veřejných prostor a pravidelné vyhodnocování dopadů na ženy a muže představuje dobrý a nákladově účinný postup pro odstranění fyzických překážek, které brání rovnému přístupu pro rodiče a osoby pečující o malé děti;
18. poukazuje na to, že napříč členskými státy stále přetrvává nerovné zacházení se ženami z důvodu mateřství nebo těhotenství, včetně kojení v prostorách poskytovatelů služeb; domnívá se, že je třeba na úrovni členských států posílit a plně provádět ochranu žen z důvodu mateřství a těhotenství, včetně kojení, jak zaručuje tato směrnice; upozorňuje, že poskytovatelé služeb musí postupovat v souladu se základními zásadami stanovenými v této směrnici a vnitrostátními právními předpisy, které je provádějí;
19. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, aby veřejné dopravní prostředky a infrastruktury byly přístupné a zároveň uzpůsobené pro ženy i pro muže, a to nejen coby konečné uživatele a cestující, ale také coby pracovníky v tomto odvětví;
20. vyzývá Komisi, aby vyhodnotila pravidla leteckých společností upravující přístup těhotných žen na palubu letadel a příslušné asistenční služby během letu a aby přiměla tyto společnosti k zajištění jednotného přístupu v tomto ohledu;
21. vyzývá Radu, aby přijala postoj Parlamentu k nařízení o právech cestujících, pokud jde o povinnost nakladačů zavazadel vrátit dětské kočárky cestujícím ihned po výstupu z letadla či jim poskytnout alternativní způsob přepravy, aby nemuseli děti v prostorách letiště nosit až do vyzvednutí zavazadel z výdejního pásu;
22. domnívá se, že je nutné nabídnout síť podpůrných služeb souvisejících s mateřstvím, zejména jesle a mateřské školy a mimoškolní služby, aby bylo možné zajistit skutečné provádění zásady rovnosti žen a mužů v přístupu ke zboží a službám; domnívá se, že tato síť by měla zahrnovat takovou úroveň veřejných služeb, která naplňuje potřeby obyvatelstva;
23. konstatuje, že jsou stále zaznamenávány případy diskriminace a nerovnosti v přístupu ke zdravotnickému zboží a službám, což poukazuje na potřebu podpořit přístup ke kvalitním bezplatným veřejným zdravotnickým službám;

Ekonomika sdílení

24. poukazuje na nové možné oblasti uplatnění směrnice, zejména v důsledku digitalizace některých služeb a odvětví i šíření různých forem spolupráce při poskytování služeb, jež změnily přístup ke zboží a službám i jejich nabídku, přičemž konstatuje, že tato

směrnice zůstává použitelná na digitální sféru; zdůrazňuje, že nedávno zveřejněné sdělení Komise nazvané „Evropský program pro ekonomiku sdílení“ by mělo být vnímáno jako první krok k účinné podpoře a regulaci tohoto odvětví a že v dalších etapách by Komise měla začlenit zásadu rovnosti žen a mužů a zohledňovat ustanovení této směrnice, aby bylo zaručeno rovné zacházení se ženami a muži a aby se účinně předešlo obtěžování ve službách nabízených v rámci ekonomiky sdílení;

25. konstatuje, že obtěžování představuje významnou překážku pro zajištění rovnosti žen a mužů v oblasti služeb ekonomiky sdílení; zdůrazňuje, že zatímco politika „nulové tolerance“ vůči obtěžování, kterou přijalo mnoho platforem, představuje osvědčený postup, který je nutné v tomto odvětví dále posilovat, příslušné platformy by měly upřednostňovat prevenci obtěžování a uvažovat rovněž o vytvoření jasných postupů pro hlášení případů zneužití uživatelů; zdůrazňuje, že je nutné vyjasnit ustanovení odpovědnosti poskytovatelů zboží a služeb, včetně případů obtěžování třetími stranami, a souvisejících on-line platforem na základě této směrnice;
26. domnívá se, že služby nabízené v rámci ekonomiky sdílení, které jsou dostupné veřejnosti a provozovány za účelem zisku, spadají do působnosti této směrnice, a měly by proto být v souladu se zásadou rovného zacházení se ženami a muži;
27. v této souvislosti konstatuje, že v digitální sféře nemusí „zisk“ nutně znamenat peníze a že jako protiplnění za zboží a služby jsou stále častěji využívány údaje;
28. vyzývá Komisi, aby zásadu rovnosti žen a mužů v rámci ekonomiky sdílení sledovala ve svých budoucích zprávách o uplatňování této směrnice a aby vydala zvláštní pokyny uvádějící osvědčené postupy pro zajištění rovného zacházení s ženami a muži ve službách nabízených v rámci ekonomiky sdílení;

Rozdílné zacházení

29. poukazuje na to, že uplatňování čl. 4 odst. 5 se při provádění této směrnice ukázalo jako velmi problematické a je důvodem největšího množství stížností obdržených orgány pro rovné zacházení v členských státech, zejména v odvětví volnočasových aktivit a zábavy;
30. zdůrazňuje, že navzdory nejasnostem provázejícím používání čl. 4 odst. 5 je hlavním účelem této výjimky vytvořit příležitosti k dalšímu posilování rovnosti žen a mužů v oblasti poskytování zboží a služeb;
31. konstatuje, že postupy se různí, například v některých případech jsou služby poskytovány pouze osobám jednoho pohlaví nebo se za stejné služby účtují různé ceny; zdůrazňuje, že rozdílnost zacházení by měla být posouzena v každém jednotlivém případě zvlášť, aby se vyhodnotilo, zda je odůvodněna legitimním cílem, jak stanoví tato směrnice;
32. vyzývá orgány pro rovné zacházení a organizace na ochranu spotřebitelů, aby zvýšily povědomí o limitech a podmínkách rozdílného zacházení mezi poskytovateli služeb a aby posílily povědomí o právu na rovné zacházení mezi uživateli služeb, neboť je často uváděno, že uživatelé nejsou obeznámeni s platnými předpisy v oblasti zboží a služeb;

33. domnívá se, že relativní nedostatek pozitivních opatření na základě čl. 4 odst. 5 v členských státech představuje mezeru v provádění této směrnice; vyzývá k podpoře pozitivních opatření založených na legitimním cíli, u nichž je přímé spojení mezi preferenčním zacházením a nevýhodami, kterým se má předejít nebo které mají být vyloučeny, jako je ochrana obětí sexuálního násilí v případech útočišť jen pro jedno pohlaví;
34. opakuje svou výzvu Radě, aby zvážila všechny možné způsoby, jak dosáhnout přijetí navrhované směrnice o rovném zacházení bez dalších prodlev, čímž bude zaručena rovnocenná komplexní ochrana před diskriminací na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace;

Doporučení k účinnějšímu uplatňování této směrnice

35. vyzývá Komisi, aby přednostně řešila otázky provádění ve vnitrostátních právních předpisech s dotčenými členskými státy prostřednictvím konkrétních opatření a pomohla jim s konzistentnějším prováděním směrnice;
36. poukazuje na to, že ačkoli orgány pro rovné zacházení hrají důležitou roli při monitorování a zajišťování toho, aby práva odvozená od této směrnice byla na vnitrostátní úrovni plně uplatňována, pravomoci týkající se nabídky zboží a přístupu ke zboží, které jim byly svěřeny, se liší; vyzývá členské státy, aby v souladu s ustanoveními směrnice a vnitrostátních právních předpisů zaručily dostatečné pravomoci a nezávislost vnitrostátních orgánů pro rovné zacházení a zajistily jim dostatečné zdroje, aby tyto orgány mohly účinně plnit své hlavní úkoly, které zahrnují nezávislou pomoc obětem diskriminace při podávání stížností, provádění nezávislých průzkumů ohledně diskriminace a zveřejňování nezávislých zpráv a doporučení, s cílem zvýšit povědomí o této směrnici a nežádoucích stereotypech o genderových úlohách v oblasti dodávek zboží a služeb a přístupu k nim; konstatuje, že vnitrostátní orgány pro rovné zacházení by měly mít při provádění svých úkolů spočívajících v nezávislé a účinné podpoře, sledování a prosazování rovného zacházení dostatečnou podporu;
37. vyzývá Komisi, aby prohloubila spolupráci s orgány pro rovné zacházení při sledování toho, zda jsou splněna příslušná ustanovení týkající se jejich pravomocí ve všech členských státech, a aby poskytovala podporu při systematickém zjišťování hlavních problémů a sdílení osvědčených postupů; vyzývá Komisi, aby shromáždila osvědčené postupy a zpřístupnila je členským státům s cílem poskytnout potřebné zdroje k podpoře pozitivních kroků a zajištění lepšího provádění příslušných předpisů na úrovni členských států;
38. poukazuje na to, že přístup ke spravedlnosti pro oběti diskriminace lze zlepšit tím, že se nezávislým orgánům pro rovné zacházení svěří pravomoc poskytovat pomoc, včetně bezplatné právní pomoci, a právo zastupovat jednotlivce v případech podezření na diskriminaci;
39. vyzývá Komisi, aby pozorně sledovala efektivitu vnitrostátních subjektů zabývajících se stížnostmi a rovněž postupy v souvislosti s prováděním této směrnice a zajistila, aby existovaly transparentní a účinné mechanismy pro podávání stížností, včetně odrazujících sankcí;

40. vyzývá Komisi, členské státy a orgány pro rovné zacházení, případně ve spolupráci s organizacemi na ochranu spotřebitelů, aby zvýšily povědomí o ustanoveních této směrnice mezi poskytovateli služeb i uživateli s cílem zajistit uplatňování zásady rovného zacházení v této oblasti a snížit počet případů porušení směrnice, které nejsou hlášeny;
41. vyzývá Komisi, aby s ohledem na přetrvávající nedostatky v uplatňování této směrnice požádala Evropskou síť právních expertů, aby ve spolupráci s orgány pro rovné zacházení zahájila komplexní studii, rovněž s přihlédnutím k průnikovým formám nerovnosti žen a mužů a k vícenásobným příčinám diskriminace, jež se dotýkají celé řady znevýhodněných sociálních skupin, a aby v zájmu plného využití potenciálu směrnice vybízela členské státy ke sběru a poskytování údajů a byla jim při tom nápomocna; vyzývá členské státy, aby zajistily kvalitnější sběr komplexních, porovnatelných a konkrétních údajů týkajících se obtěžování a sexuálního obtěžování v oblasti rovného přístupu ke zboží a službám s cílem rozlišovat příčiny diskriminace, a v této souvislosti žádá užší spolupráci s příslušnými institucemi; vyzývá Komisi, aby vytvořila veřejnou databázi příslušných právních předpisů a judikatury týkající se rovného zacházení s ženami a muži jako prostředek ke zvýšení informovanosti o uplatňování právních předpisů v této oblasti;
42. zdůrazňuje, že oblast zboží a služeb je spojena s reklamním odvětvím, neboť zboží a služby jsou spotřebitelům představovány především formou reklamy; poukazuje na význam reklamy při vytváření, zachovávání a rozvíjení genderových stereotypů a diskriminačního znázorňování žen; proto vybízí Komisi, aby provedla studii o rovnosti žen a mužů v reklamě a aby prověřila, zda je nutné a možné zlepšit rovné zacházení v odvětví reklamy, a aby propagovala osvědčené postupy v této oblasti; vítá vnitrostátní předpisy a doporučení týkající se rovnosti žen a mužů ve sdělovacích prostředcích a vyzývá členské státy, aby tato ustanovení v případě potřeby zdokonalily s cílem zajistit rovné zacházení;
43. vyzývá členské státy, aby podporovaly dialog s příslušnými zainteresovanými stranami, které mají oprávněný zájem přispívat k boji proti diskriminaci na základě pohlaví v oblasti přístupu ke zboží a službám a jejich dodávek;
44. vyzývá členské státy a Komisi, aby při zlepšování provádění této směrnice zaujaly přístup začleňování hlediska rovnosti žen a mužů přízpusobený jednotlivým odvětvím;
45. vyzývá Komisi, aby při svém monitorování a podpoře členských států při provádění této směrnice lépe koordinovala požadavky této směrnice s ostatními směrnicemi o rovnosti;
46. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Hlavním cílem směrnice 2004/113¹ je rozšířit zásadu rovného zacházení s ženami a muži zakotvenou ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU) a dalších příslušných směrnicích² tak, aby se uplatňovala nejen v zaměstnání a na trhu práce, ale také v oblasti přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování v soukromém i veřejném sektoru³, a rovněž posílit zásadu začleňování hlediska rovnosti žen a mužů v těchto oblastech. Směrnice zakazuje přímou (článek 2) a nepřímou diskriminaci (článek 3) v příslušných odvětvích poskytování zboží a služeb, např. v dopravě a pojišťovnictví, a to včetně méně příznivého zacházení se ženami z důvodů těhotenství a mateřství (čl. 5 odst. 3). Na základě této směrnice je rovněž zakázáno obtěžování, sexuální obtěžování a navádění k diskriminaci (článek 4).

Ačkoliv ve směrnici samotné není uvedena definice zboží a služeb, je zde uveden odkaz na článek 57 SFEU, podle kterého se službami rozumí „výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob“. Podle ustálené judikatury Soudního dvora EU se zboží definuje jako „výrobky ocenitelné penězi a způsobilé jako takové tvořit předmět obchodních transakcí“⁴. Komise navíc ve své zprávě o používání směrnice upřesnila, že službu nemusí nezbytně platit ten, komu je poskytována. Jedinými výjimkami, kdy je směrnici povoleno rozdílné zacházení, jsou případy, kdy lze určit odůvodněný a legitimní cíl, například útočiště pro oběti násilí na základě pohlaví, které je přístupné pouze ženám (čl. 4 odst. 5). Tato směrnice se nepoužije na oblast sdělovacích prostředků, reklamy a vzdělávání ani na otázky týkající se zaměstnání a povolání, na které se vztahují jiné příslušné právní předpisy. Na základě čl. 4 odst. 3 jsou také vyňaty z působnosti směrnice ty služby, které jsou poskytovány v oblasti soukromého života v menším okruhu osob.

Ve své zprávě o uplatňování této směrnice⁵ Komise na základě konzultací s členskými státy, vnitrostátními orgány pro rovné zacházení, sítí Equinet a dalšími organizacemi občanské společnosti dospěla k závěru, že směrnici do svého vnitrostátního práva provedly všechny členské státy. I když bylo dosaženo provádění rozsudku ve věci *Test-Achats*, které Komise považovala za hlavní výzvu pro členské státy, stále přetrvávají problémy s účinným prováděním této směrnice. Mezi nejběžnější patří příliš restriktivní chápání pojmu zboží a služby, široce pojaté a někdy nejasné odůvodnění nerovného zacházení na základě čl. 4 odst. 5 a nedostatečná ochrana žen během mateřství a těhotenství.

Zpravodajka dále zjistila nejvýznamnější nedostatky a výzvy v každém příslušném odvětví a navrhla vhodná doporučení pro začlenění hlediska rovnosti žen a mužů. Směrnice sice nabízí dobré nástroje na ochranu zásady rovnosti mezi ženami a muži, ale realizace úplného potenciálu této směrnice závisí na zvyšování povědomí poskytovatelů i uživatelů služeb a na

¹ Směrnice 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování.

² Například směrnice 2000/78/ES (směrnice o rovném zacházení v zaměstnání) nebo 2006/54/ES (stejná odměna a rovné zacházení),

³ Výzkumná služba Evropského parlamentu (2016). E. Caracciolo di Torella a B. McLellan, Studie o provádění směrnice 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování, v členských státech

⁴ Věc 7/78, rozsudek Soudního dvora ze dne 23. listopadu 1978, platební prostředky a pohyby kapitálu.

⁵ Komise, 2015. Zpráva o uplatňování směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a k jejich poskytování

konzistentním začleňování hlediska rovnosti žen a mužů ve všech relevantních odvětvích, jichž se tyto předpisy týkají.

Odvětví pojišťovnictví

Zpravodajka vítá skutečnost, že velká většina členských států do svých právních předpisů provedla rozhodnutí ve věci *Test-Achats*¹ z roku 2011, které členským státům uložilo povinnost zavést stejnou výši pojistného a pojistného plnění pro obě pohlaví, a skutečnost, že ve všech případech byly vnitrostátní právní předpisy pozměněny právně závazným způsobem. V některých oblastech však přetrvávají nedostatky v provádění, např. co se týče zdravotního a cestovního pojištění, a vyžadují další analýzu toho, jak jsou vnitrostátní právní předpisy v rozporu s tímto rozhodnutím Soudu. Navíc, ačkoliv tato směrnice uvádí, že náklady související s těhotenstvím a mateřstvím nemohou v žádném případě vést k rozdílům ve výši pojistného a pojistného plnění, stále dochází k případům rozdílného zacházení z důvodu těhotenství. Podle názoru zpravodajky je zásadně důležité zajistit řádné a úplné uplatňování tohoto rozhodnutí Soudu ve všech členských státech a dotčených oblastech a z toho důvodu by měla Komise v pravidelných zprávách sledovat dodržování tohoto rozhodnutí v členských státech a případné nedostatky by se měly prioritně řešit.

Odvětví dopravy a veřejné prostory

Otázka obtěžování a sexuálního obtěžování, které je zakázáno na základě čl. 4 odst. 3, vyvstává v zásadě zvláště v odvětví veřejné dopravy. Obtěžování žen v dopravě je v členských státech rozšířeným problémem a podle průzkumů zažila nežádoucí sexuální chování při cestování vlakem 1 ze 6 žen². Podle názoru zpravodajky by opatření zaměřená na předcházení násilí na ženách, včetně společenských kampaní, měla být v souladu s širší zásadou rovnosti pohlaví, jak je doporučeno např. v Istanbulské úmluvě. Zpravodajka zdůrazňuje, že opatření, která omezují svobodu žen, jako například vozy určené pouze pro ženy, nejsou z dlouhodobého hlediska účinná, neboť nejsou v souladu se zásadou rovnosti žen a mužů.

Navzdory pokroku v celkové dostupnosti v oblasti dopravy a veřejných prostor stále přetrvávají fyzické překážky, které neumožňují rovný přístup rodičům a osobám pečujícím o malé děti. V relevantních dopravních prostředcích, jako jsou vlaky, i v prostorách poskytovatelů služeb je navíc stále běžný nedostatečný počet přebalovacích zařízení, který se dotýká především mužů pečujících o malé děti. Je také třeba vyvinout větší úsilí na úrovni členských států z hlediska rovného přístupu ke službám pro kojící matky, kterým se stále dostává nerovného zacházení. Zpravodajka se domnívá, že zlepšení rovných práv obou rodičů v přístupu ke službám spolu se zvyšováním povědomí je zásadně důležité pro posílení zásady rovnosti žen a mužů v každodenním životě.

Ekonomika sdílení

Prostředí, v němž je tato směrnice uplatňována, se mění díky rychlé digitalizaci v různých odvětvích a šíření kooperativních forem poskytování služeb. Zpravodajka předkládá doporučení nad rámec tradičních služeb, o nichž se uvažovalo v době přípravy návrhu směrnice, a zdůrazňuje nové oblasti použití, zejména ekonomiku sdílení. Míra, do jaké tato směrnice platí pro služby v rámci ekonomiky sdílení, sice ještě musí být stanovena, ale

¹ Věc C-236/09, rozsudek Soudního dvora ze dne 1. března 2011 ve věci *Test-Achats*.

² *The Telegraph* (2015). K dispozici na internetové stránce:

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11545643/100-per-cent-of-Frenchwomen-victimsof-sexual-harassment-on-public-transport.html>, a projekt *Guardian*, dostupný na internetové stránce:

http://www.btp.police.uk/advice_and_info/how_we_tackle_crime/project_guardian.aspx

zpravodajka se domnívá, že služby, které jsou veřejně inzerovány a nabízeny za účelem zisku, by měly být v souladu se zásadou rovného zacházení se ženami a muži. Zpravodajka konstatuje, že ekonomika sdílení sice přináší velké výhody poskytovatelům i uživatelům, ale má-li být zaručena plná ochrana a má-li se zabránit incidentům týkajícím se obtěžování na základě pohlaví, je ještě třeba identifikovat některé výzvy a osvědčené postupy. Podle názoru zpravodajky by „Evropský program pro ekonomiku sdílení“ navržený Evropskou komisí měl ve svých dalších fázích zahrnovat zásadu začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a odrážet předpisy této směrnice, aby bylo zachováno rovné zacházení s ženami a muži a účinně se předešlo obtěžování ve službách nabízených v rámci ekonomiky sdílení.

Rozdílné zacházení

Největší část řešených problémů a stížností, které obdržely orgány pro rovné zacházení v členských státech, se týká rozdílného zacházení především v odvětví volnočasových aktivit a zábavy. Konkrétně se pak týkají odůvodnění nerovného zacházení na základě výjimky podle čl. 4 odst. 5, což vede například k odlišným cenám, odmítnutí poskytovat služby a také k rozdílným podmínkám přístupu pro ženy a muže. Jak uvedla sama Komise, odchylky podle čl. 4 odst. 5 směrnice vyvolávají nejasnosti a judikatura nenabízí jednotný směr výkladu. Z tohoto důvodu se zpravodajka domnívá, že rozdílné zacházení by mělo být posouzeno v každém jednotlivém případě, aby se vyhodnotilo, zda je odůvodněné legitimním cílem. Zpravodajka zdůrazňuje, že navzdory nejasnostem provázejícím její používání je hlavním účelem této výjimky vytvořit příležitosti k dalšímu posilování rovnosti mezi ženami a muži v poskytování zboží a služeb. Zpravodajka zdůrazňuje, že je třeba dále podporovat pozitivní opatření založená na legitimním cíli, u nichž je přímé spojení mezi preferenčním zacházením na jedné straně a nevýhodami, kterým se má předejít nebo které mají být vyloučeny, na straně druhé.

Zlepšení uplatňování této směrnice

Podle názoru zpravodajky sehrávají orgány pro rovné zacházení důležitou roli při monitorování a zajišťování toho, aby práva odvozená z této směrnice byla na vnitrostátní úrovni plně vykonávána. Ačkoliv Komise ve své zprávě dospěla k závěru, že všechny členské státy tyto orgány zřídily, jejich účinnost při plnění cílů, jimiž byly pověřeny, se často liší. Například některé orgány pro rovné zacházení nemohou zastupovat jednotlivce ve sporu, což je nezbytnou podmínkou pro řádnou ochranu obětí¹. Zpravodajka vyzývá členské státy, aby orgánům pro rovné zacházení zaručily v tomto ohledu dostatečné pravomoci, a vyzývá Komisi, aby zlepšila spolupráci s orgány pro rovné zacházení a poskytla podporu při systematickém zjišťování hlavních problémů a sdílení osvědčených postupů. V oblasti rovného zacházení s ženami a muži v odvětví zboží a služeb bylo dosaženo značného pokroku, je však třeba vyřešit zbývající nedostatky v praktickém uplatňování. Zpravodajka je přesvědčena, že nezbytným předpokladem pro praktické uplatňování zásady rovného zacházení s ženami a muži v každodenním životě v oblasti přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování je zvyšování informovanosti všech zúčastněných stran, včetně poskytovatelů služeb a uživatelů, a doporučení pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů v jednotlivých odvětvích.

¹ Equinet, 2014. Provádění směrnice 2004/113/EC, rovnost žen a mužů v přístupu ke zboží a službám: úloha orgánů pro rovné zacházení.

14.11.2016

STANOVISKO VÝBORU PRO DOPRAVU A CESTOVNÍ RUCH

pro Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

ke zprávě o používání směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování (2016/2012(INI))

Navrhovatel: Jens Nilsson

NÁVRHY

Výbor pro dopravu a cestovní ruch vyzývá Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. s ohledem na článek 10 a čl. 19 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU);
2. podotýká, že Komise předložila zprávu o uplatňování směrnice 2004/113/ES s velkým zpožděním poté, co první příslušnou zprávu vydala v roce 2009;
3. připomíná, že vždy existovaly velké rozdíly mezi muži a ženami, pokud jde o dopravní politiku, včetně modelů cestování, dostupnosti a výběru dopravních prostředků, bezpečnosti a ochrany, i nerovnováha zaměstnanosti žen a mužů v dopravním odvětví; vybízí proto Komisi, aby uvážila všechny překážky a omezení, s nimiž se setkávají cestující ženy, jak vyplývá ze závěrů páté konference o problematice žen v dopravě konané v Paříži v roce 2014;
4. zdůrazňuje, že zatímco program Horizont 2020 na období 2014 až 2020 je strukturován tak, aby reagoval na společenské výzvy, které vyžadují inovativní řešení, mnohým otázkám v oblasti genderové mobility a modelů cestování, i když byly v posledních letech značně probádány, nebyla při vytváření politik, programů a mandátů týkajících se rovnosti pohlaví věnována velká pozornost;
5. vyzývá Komisi a pojišťovny, aby nedělaly rozdíly v cenách pojištění automobilů pro případ havárií podle pohlaví, ale aby při svém posuzování braly v úvahu spíše výkon jednotlivce;
6. lituje, že stále převažuje rozdílné zacházení s muži a ženami při uzavírání cestovního pojištění, což vytváří bariéru pro rovný přístup v oblasti cestovního ruchu, zejména

pro těhotné ženy;

7. vyzývá Komisi, aby objasnila, zda aktivity spojené s rychlým rozvojem ekonomiky sdílení v odvětví dopravy a cestovního ruchu patří mezi služby spadající do působnosti směrnice a jejího uplatňování a zda poskytovatelé služeb a příslušné internetové platformy nesou následně odpovědnost;
8. podporuje inovativní koncepce, jako je „mobilita péče“ a „analýza plánování cesty“, které podporují vytváření a realizaci spravedlivějších a odpovědnějších služeb veřejné dopravy a účinnější územní plánování; trvá na tom, že pravidelná a systematická posuzování genderových dopadů jsou základem pro vytváření a realizaci genderově neutrální dopravy ve všech členských státech;
9. opakuje svou výzvu Komisi, aby vytvořila veřejně dostupnou databázi právních předpisů a rozsudků Evropského soudního dvora, které jsou zaměřeny proti diskriminaci na základě pohlaví;
10. zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou hrají orgány prosazující rovné zacházení při zajišťování rovnosti žen a mužů pro všechny osoby žijící v EU, a vyzývá Komisi, aby přispěla k zaručení nezávislosti a účinnosti těchto orgánů ve všech členských státech;
11. vyzývá členské státy, aby – a to i na regionální a místní úrovni – vybavily své národní orgány prosazující rovné zacházení dostatečnými prostředky k poskytování informací o postupech právní ochrany a škále konzultačních služeb, jež jsou k dispozici, s cílem napomáhat dodržování směrnice na vnitrostátní úrovni;
12. zdůrazňuje úlohu místních a regionálních orgánů v této oblasti coby poskytovatelů služeb, regulačních orgánů a stran účastnících se kontrol s ohledem na základní aspekty dopravy a cestovního ruchu;
13. vyslovuje politování nad nedostatkem povědomí o směrnici ve členských státech a vyzývá příslušné orgány na všech úrovních ke zvyšování povědomí ohledně práv a povinností podle dané směrnice;
14. vyzývá Komisi, aby shromažďovala příklady osvědčených postupů s cílem lepšího uplatňování směrnice a aby pokračovala v úsilí o sjednocení souvisejících definic a koncepcí; zdůrazňuje úlohu a pravomoci Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) při dosahování tohoto cíle;
15. připomíná, že ženy tvoří pouze 22 % pracovní síly v odvětví dopravy v EU, protože počet žen na technických a provozních pracovních místech je obzvláště nízký (méně než 10 %); naléhavě proto žádá, aby byla provedena ambiciózní a průběžná opatření, která mají zlepšit atraktivitu odvětví dopravy pro potenciální ženské pracovní síly;
16. připomíná, že prosazování rovného přístupu žen k veřejnému a soukromému zboží a službám musí být založeno na uznání odlišných voleb, potřeb a zkušeností žen a dívek a musí být zaručeno, aniž by byla narušena jejich základní práva;
17. žádá Komisi, aby na dopravní politiky a fondy, které spravuje GR MOVE, uplatnila obdobnou globální strategii ve prospěch rovnosti mužů a žen, jako je v současné době

strategie, která platí pro provádění programu Horizont 2020;

18. zdůrazňuje, že ačkoli oficiální statistiky ukazují, že potřeby mobility a modely cestování jsou u žen výrazně odlišné než u mužů, legislativní návrhy Komise ani politiky veřejné dopravy většiny členských států nevěnují této otázce dostatečnou pozornost;
19. připomíná, že služby veřejné dopravy využívají v celé EU hlavně ženy; vyzývá místní, regionální a vnitrostátní orgány, aby při navrhování a rozvíjení služeb veřejné dopravy braly v úvahu konkrétně ženy a jejich potřeby, co se týče mobility; vyzývá Komisi, aby k právním předpisům EU v oblasti dopravy obecně přistupovala s náležitým genderovým rozměrem;
20. domnívá se, že pro zajištění dopravních a turistických služeb, ve kterých nebude přítomna diskriminace na základě pohlaví, je zásadní, aby příslušní poskytovatelé služeb zavedli globální strategie rovného zacházení, jež se uplatní jak na zákazníky, tak i na poskytovatele a spotřebitele;
21. podtrhuje, že kojení na veřejnosti je ve směrnici zahrnuto a nemělo by být poskytovateli služeb omezováno; vítá vnitrostátní právní předpisy, které podporují právo žen kojít na veřejnosti, a opětovně zdůrazňuje význam tohoto práva pro odvětví cestovního ruchu; důrazně vybízí členské státy, aby přijaly a plně prováděly právní předpisy, které zabraňují diskriminaci žen kvůli kojení na veřejnosti;
22. domnívá se, že vybavení všech bezplatných veřejných toalet přebalovacími pulty by stimulovalo dopravu a cestovní ruch podporující začlenění; domnívá se také, že toto vybavení by mělo být poskytnuto bez ohledu na specifické pohlaví;
23. odsuzuje špatný stav hygienických zařízení, jakými jsou veřejné toalety a sprchy; vyzývá Komisi, aby podnikla praktické kroky k vyřešení tohoto problému, který přetrvává v řadě členských států a má negativní dopad na dopravu a cestovní ruch podporující začlenění;
24. zdůrazňuje, že odpočívadla a zařízení musí být přístupná a bezpečná pro všechny osoby bez ohledu na pohlavní identitu, což napomůže cestovnímu ruchu podporujícímu začlenění a mohlo by povzbudit a zlepšit genderovou vyváženost v odvětví dopravy;
25. podotýká, že osoby, obvykle ženy, pečující o další členy rodiny, potřebují často naplánovat a podnikat složité cesty, které jsou náročné z hlediska času, dopravy a přístupnosti;
26. podotýká, že je potřeba zlepšit dostupnost infrastruktury ve veřejné dopravě a odstranit bariéry v dopravních prostředcích, čímž se využívání dopravních služeb usnadní pro rodiče s dětmi; vyzývá zejména k přijetí opatření k zajištění vhodného přístupu pro kočárky v oblasti veřejné dopravy;
27. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, aby veřejné dopravní prostředky a infrastruktury byly přístupné a zároveň uzpůsobené pro ženy i pro muže, a to nejen coby konečné uživatele a cestující, ale také coby pracovníky působící v tomto odvětví;
28. vyzývá Komisi, aby při navrhování či zadávání požadavků na nový design dopravních prostředků, služeb či infrastruktur brala v potaz odlišné potřeby mužů a žen, stejně jako

osob se sníženou pohyblivostí (např. toalety uzpůsobené oběma pohlavím, vozy přístupné pro těhotné ženy, přebalovací pulty, prostor pro dětské kočárky atd.);

29. vyzývá Komisi, aby vyhodnotila pravidla leteckých společností upravující přístup těhotných žen na palubu letadel a příslušné asistenční služby během letu a aby přiměla tyto společnosti k zajištění jednotného přístupu v tomto ohledu;
30. vyzývá Radu, aby přijala postoj Parlamentu k nařízení o právech cestujících, pokud jde o povinnost nakladačů zavazadel vrátit dětské kočárky cestujícím ihned po výstupu z letadla, či jim poskytnout alternativní způsob přepravy, aby nemuseli děti v prostorách letiště nosit až do vyzvednutí zavazadel z výdejního pásu;
31. vyjadřuje vážné znepokojení nad tím, že ve veřejných dopravních prostředcích i v poštávkové dopravě dochází k případům slovního a fyzického násilí, včetně sexuálního obtěžování, a to i v oblasti ekonomiky sdílení;
32. zejména zdůrazňuje, že čl. 4 odst. 3 směrnice 2004/113/ES o sexuálním obtěžování, který má zásadní význam pro odvětví veřejné dopravy, postrádá jasný výklad odpovědnosti za poskytovatele zboží a služeb v případech týkajících se obtěžování třetí stranou, tj. nikoli ze strany poskytovatelů zboží a služeb;
33. vyzývá proto členské státy a Komisi, aby urychleně řešily otázky odpovědnosti ve výše uvedených souvislostech a zajistily lepší výklad směrnice 2004/113/ES pro oběti obtěžování i poskytovatele služeb;
34. připomíná, že podpora bezpečných veřejných prostor a bezpečné veřejné dopravy pro každého, a to během dne i v noci, zejména v případě zranitelných osob a na více izolovaných místech i situacích, je odpovědností, kterou sdílejí všichni aktéři na veškerých úrovních;
35. zdůrazňuje, že při městském plánování by měla hrát důležitou roli bezpečnost, např. pokud jde o náležité osvětlení autobusových a tramvajových zastávek a přístupových cest k nim v nočních hodinách;
36. domnívá se, že oddělené vozy pro ženy nejsou vhodným řešením problému sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě; vyzývá členské státy, aby sexuální obtěžování v dopravních a turistických službách řešily pomocí komplexních politik, včetně zajištění vhodných vozů, varovných systémů, zvýšení počtu dohlížejícího personálu, vzdělávání a prosazování práva;
37. vyzývá poskytovatele služeb v dopravě a cestovním ruchu, aby se výslovně postavili proti sexuálnímu delikventům a žalovali je;
38. vyzývá k prohloubené právní diskusi o odpovědnosti, kterou mají poskytovatelé internetových služeb, pokud jde o předcházení případům obtěžování a jejich potlačování na internetových komunikačních platformách, a o úloze, kterou mohou hrát při zlepšování opatření pro předcházení a potlačování takových činů;
39. odsuzuje jakékoli omezování přístupu cestujících s dětmi k dopravním službám;

40. vybízí členské státy, aby při upravování bezpečnostních požadavků pro pasažéry taxislůžeb uplatňovaly flexibilní přístup s cílem zabránit diskriminaci žen a cestujících s dětmi.

**VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO**

Datum přijetí	10.11.2016
Výsledek konečného hlasování	+: 33 -: 4 0: 1
Členové přítomní při konečném hlasování	Daniela Aiuto, Lucy Anderson, Marie-Christine Arnautu, Georges Bach, Izaskun Bilbao Barandica, Deirdre Clune, Michael Cramer, Luis de Grandes Pascual, Andor Deli, Karima Delli, Isabella De Monte, Ismail Ertug, Jacqueline Foster, Bruno Gollnisch, Merja Kyllönen, Miltiadis Kyrkos, Bogusław Liberadzki, Peter Lundgren, Marian-Jean Marinescu, Gesine Meissner, Cláudia Monteiro de Aguiar, Renaud Muselier, Jens Nilsson, Salvatore Domenico Pogliese, Gabriele Preuß, Dominique Riquet, Massimiliano Salini, David-Maria Sassoli, Claudia Schmidt, Jill Seymour, Claudia Țapardel, Pavel Telička, István Ujhelyi, Wim van de Camp, Roberts Zile, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Maria Grapini, Ramona Nicole Mănescu

30.11.2016

STANOVISKO VÝBORU PRO PRÁVNÍ ZÁLEŽITOSTI

pro Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

ke zprávě o uplatňování směrnice Rady 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a k jejich poskytování (2016/2012(INI))

Navrhovatel: Jiří Maštálka

NÁVRHY

Výbor pro právní záležitosti vyzývá Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že rovnost mezi ženami a muži je základní zásadou Evropské unie a že jak Smlouvy EU, tak i Listina základních práv zakazují jakoukoli diskriminaci na základě pohlaví a vyžadují, aby byla rovnost mezi muži a ženami zajištěna ve všech oblastech, neboť podpora této rovnosti je jedním ze základních úkolů Unie¹;
- B. vzhledem k tomu, že směrnice 2004/113/ES (dále jen „směrnice“) rozšiřuje ochranu proti diskriminaci na základě pohlaví a usiluje o lepší začlenění zásady rovnosti žen a mužů nad tradiční rámec trhu práce také na oblast přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování, nicméně výslovně vyjímá z oblasti působnosti sdělovací prostředky, reklamu a veřejné i soukromé vzdělávání;
- C. vzhledem k tomu, že všechny členské státy přijaly opatření k provedení směrnice ve svém domácím právním řádu, zavedly postupy a zřídily orgány potřebné k jejímu uplatňování; vzhledem k tomu, že Komise dospěla ve své zprávě o uplatňování směrnice 2004/113/ES² k závěru, že i když všechny členské státy provedly směrnici do vnitrostátního práva, stále přetrvávají problémy spojené s jejím účinným prováděním;
- D. vzhledem k tomu, že v účinnosti subjektů prosazujících rovné zacházení existují rozdíly

¹ Článek 8 Smlouvy o fungování EU (bývalý čl. 3 odst. 2 Smlouvy o ES) stanoví: „Při všech svých činnostech usiluje Unie o odstranění nerovností a podporuje rovné zacházení pro muže a ženy“.

² Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru – „Zpráva o používání směrnice 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování“ (COM/2015/0190 final) - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0190>

mezi členskými státy, které se projevují v naplňování stanovených cílů;

- E. vzhledem k tomu, že rozsudkem Soudního dvora Evropské unie ze dne 1. března 2011 ve věci C-236/09¹ „Test-Achats“ (dále jen „rozsudek“) byl zrušen čl. 5, odst. 2 směrnice, který umožňoval využívání pojistně–matematických faktorů v pojistných smlouvách s fyzickými osobami, na které se vztahuje směrnice, rozdílným způsobem u jednotlivých pohlaví;
1. domnívá se, že některé výzvy a obtíže v souvislosti s účinným a jednotným prováděním této směrnice přetrvávají a mezi nejčastější problémy patří příliš restriktivní chápání pojmu „zboží a služeb“, široce pojaté a někdy nejasné zdůvodnění nerovného zacházení na základě čl. 4 odst. 5 a nedostatečná ochrana žen během těhotenství, kojení a mateřství;
 2. vyjadřuje politování nad tím, že oblast působnosti směrnice je poněkud úzká a nezahrnuje sdělovací prostředky, reklamu a veřejné či soukromé vzdělávání, nicméně zahrnuje zdravotnické služby;²
 3. domnívá se, že mezi širokou veřejností panuje nedostatečná informovanost ohledně obsahu a uplatnění směrnice a rovněž tak jsou chráněné osoby a poskytovatelé zboží a služeb nedostatečně informováni o svých právech a povinnostech, a to v důsledku nedostatku podávaných zpráv i judikatury; vyzývá Komisi, členské státy a subjekty příslušné pro rovné zacházení, aby zlepšily povědomí o obsahu a důsledcích směrnice;
 4. vítá, že všechny členské státy rozsudek již provedly nebo právě provádějí, a poukazuje na skutečnost, že některé z nich se dokonce rozhodly jít nad rámec oblasti působnosti rozsudku tím, že uplatňují pravidlo stejného přístupu k ženám a mužům na další typy pojištění a důchodů;
 5. vítá tuto iniciativu a zdůrazňuje, že je třeba naléhavě vyzvat členské státy, aby subjektům příslušným pro rovné zacházení zajistily dostatečnou úroveň nezávislosti a pravomocí; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba posílit spolupráci mezi Komisí a těmito subjekty systematickým určováním hlavních problémů a rozvíjením výměny osvědčených postupů za účelem standardizace účinnosti při dosahování stanovených cílů;
 6. vyzývá členské státy a Komisi, aby zvyšovaly povědomí mezi všemi zúčastněnými stranami, pokud jde o obsah a dopady směrnice;
 7. vyzývá Komisi, aby iniciovala komplexní a podrobnou studii a shromažďovala údaje o provádění směrnice, aby zlepšila své monitorovací činnosti a podporovala členské státy s cílem dosáhnout toho, aby potenciál směrnice byl plně využit;
 8. zdůrazňuje, že přestože digitalizace některých služeb a odvětví a šíření různých forem poskytování služeb v rámci ekonomiky sdílení změnily přístup ke zboží a službám a jejich poskytování, směrnice je i nadále použitelná pro digitální oblast; vyzývá Komisi, aby z perspektivy rovnosti mezi ženami a muži zhodnotila dopad digitalizace a ekonomiky sdílení na přístup ke zboží a službám a na jejich poskytování;

¹ Rozsudek ze dne 1. března 2011, C-236/09, ECLI:EU:C:2011:100.

² Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. července 2001, *Geraets-Smits and Peerbooms*, C-157/99, ECLI:EU:C:2001:404.

9. zdůrazňuje, že je třeba vyjasnit ustanovení o odpovědnosti poskytovatelů zboží a služeb a propojení online platforem na základě této směrnice; vyzývá tudíž členské státy a Komisi, aby se v této souvislosti naléhavě zabývaly otázkou odpovědnosti.

**VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO**

Datum přijetí	29.11.2016
Výsledek konečného hlasování	+: 19 -: 1 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Therese Comodini Cachia, Mady Delvaux, Rosa Estaràs Ferragut, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Dietmar Köster, António Marinho e Pinto, Emil Radev, Julia Reda, Evelyn Regner, Pavel Svoboda, Axel Voss, Tadeusz Zwiefka
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Daniel Buda, Angel Dzhabazki, Angelika Niebler, Virginie Rozière, Kosma Zlotowski

**VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ
V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU**

Datum přijetí	6.2.2017
Výsledek konečného hlasování	+: 18 -: 2 0: 4
Členové přítomní při konečném hlasování	Daniela Aiuto, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Arne Gericke, Anna Hedh, Mary Honeyball, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Florent Marcellési, Maria Noichl, Pina Picierno, João Pimenta Lopes, Terry Reintke, Michaela Šojdrová, Ernest Urtsun, Ángela Vallina, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Anna Záborská
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Inés Ayala Sender, Evelyn Regner, Mylène Troszczynski
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Claudia Schmidt

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

18	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea
EFDD	Daniela Aiuto
PPE	Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Claudia Schmidt, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Michaela Šojdrová
S&D	Inés Ayala Sender, Vilija Blinkevičiūtė, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Mary Honeyball, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner
VERTS/ALE	Florent Marcellesi, Terry Reintke, Ernest Urtausun

2	-
ECR	Arne Gericke
ENF	Mylène Troszczynski

4	0
GUE/NGL	Malin Björk, João Pimenta Lopes, Ángela Vallina
PPE	Anna Záborská

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se